

2. po Zjavení, 16.1.2022

2. Kron 28,1-15

Boží veľvyslanec – Odéd

Viete, kto je to veľvyslanec? Určite viete, že aj naša krajina má viacerých veľvyslancov v iných krajinách. Ale rozmýšľali ste niekedy o tom, čo tam robia? Aká je vlastne náplň ich práce, samozrejme okrem večierkov, spoločenských večerí a nejakých spoločenských podujatí?

Podľa Ministerstva zahraničných vecí našej republiky a tiež podľa wikipédie je veľvyslanec menovaný prezidentom svojho štátu a plne zastupuje jeho záujmy. Pozor, nie záujmy vlády. Zastupuje záujmy hlavy štátu. Ďalšou úlohou veľvyslancu je byť aktívnym pozorovateľom. To znamená, že musí mať prehľad o situácii v štáte, v ktorom pôsobí, ak je to potrebné, reflektovať podnety, ktoré sa môžu nejakým spôsobom dotýkať hlavy jeho štátu. A po tretie, úlohou a poslaním veľvyslancu ako najvyššej diplomatickej hodnosti v zahraničí, je intervenovať a konať v prospech svojho ľudu, svojho národa.

Niekedy je príprava našich kázni naozaj veľmi poučná a prínosná. 😊

Dnes vám chcem priniesť príbeh z Božieho Slova, v ktorom vystupuje tiež, dalo by sa povedať veľvyslanec, aj keď v tom čase toto slovo asi nepoznali. No na jeho postave sa nám zobrazia všetky tri úlohy, ktoré má veľvyslanec spĺňať.

prečítať 2Kron 28,1-15 – čo myslíte, kto v tomto príbehu vystupuje ako „veľvyslanec“? A kto ho menoval do tejto funkcie?

Iba veľmi krátko v celom období kráľovstva Izraela jestvovalo zjednotené a jednotné spoločné kráľovstvo Izraela pod vládou kráľa Saula, Dávida a Šalamúna. Po tomto krátkom období žil Boží ľud po stáročia rozdelený v dvoch kráľovstvách. To mocnejšie, izraelské kráľovstvo na severe s hlavným mestom Samáriou, prijímalo pohanské náboženstvo a pohanské zvyklosti zo svojho okolia bez akýchkoľvek zábran. Južné, tzv. júdske kráľovstvo, bolo podstatne menšie. Jeho hlavným mestom ostal Jeruzalem a na tróne naďalej vládli potomkovia kráľa Dávida, ale to vôbec neznamenal, že by boli zbožnejšími. Aspoň nie v tom čase, o ktorom sme počuli v dnešnom prečítanom texte. **„Ácház mal dvadsaťpäť rokov, keď sa stal kráľom, a šesťnásť rokov kraľoval v Jeruzaleme. Nerobil však to, čo je správne v očiach Hospodinových, ako jeho praotec Dávid, ale chodil po cestách izraelských kráľov, ba zhotovil i zlievané modly pre baalov.“**

A okrem toho sa dopustil mimoriadne krutej veci – v rámci týchto pohanských obetných obradov upálil aj svojich synov ako obeť pohanským bohom. **Bezbožnosť** – tak by sme charakterizovali vládu tohto kráľa. A bezbožnosť **robí kráľa a kráľovstvo zraniteľným**. Aspoň podľa slov Biblie.

Možno mi dáte za pravdu, keď poviem, že krajina, kráľovstvo, založené na korupcii, falošných istotách, klamstvách, nezhodách, boji o politickú moc a prestíž, jednoducho raz padne. A ten pád sa prejaví najmä v nespokojnosti obyvateľov danej krajiny. A ak platí táto pravda, potom rovnako platí, že každá krajina, každé kráľovstvo je len odrazom tých, ktorí mu vládnu. A presne tak to bolo za kráľa Acháza. Ak by sme čítali jeho príbeh do konca kapitoly, zistili by sme, koľko zlého urobil svojej krajine a ako ťažko za to celá krajina zaplatila. **Nie nadarmo ap. Pavel prosí cirkevné zbory a svojich priateľov, aby sa modlili za kráľov, vlády....**

Príbeh pokračuje tým, že Pán Boh vydal Júdsko i jeho kráľa do rúk sýrskeho kráľa a jeho spojenca – izraelského kráľa. Mali silnú armádu, dobyli Jeruzalem, pozabíjali množstvo judských mužov a ešte väčšie množstvo žien, synov a dcér odvliekli do zajatia. Asi si poviem – zaslúžili si, keďže sa odvrátili od Hospodina a uctievali pohanských bohov. No nezabudnime na to, že Izraelské kráľovstvo bolo v rovnakej situácii. Aj oni patrili k židovskému národu a biblické svedectvo o nich nie je práve lichotivé. Už len to, čo sme čítali o Acházovi, nám prináša smutné svedectvo o severnom Izraeli:

Áchá... Nerobil však to, čo je správne v očiach Hospodinových, ... ale chodil po cestách izraelských kráľov... – ani oni nerobili to, čo je správne v očiach Hospodinových.

Na Božom Slove ma fascinuje jedna vec – **všetky príbehy, ktoré nám prináša, nech hovoria o akýchkoľvek zlyhaniach človeka, vždy hovoria súčasne o Božích víťazstvách.** Aj tento príbeh prináša opis takéhoto Božieho víťazstva. **Jeden Boží veľvyslanec – a množstvo Bohom zachránených!**

Uprostred osláv víťazstva nad Júdskom, uprostred nadšenia a radosti z utrpenia svojich bratov, zrazu zaznie hlas proroka Odéda: „**Hľa, pretože sa Hospodin, Boh vašich otcov, rozhneval na Júdejcov, vydal vám ich do rúk. Vy ste ich však vraždili so zúrivosťou, ktorá prenikla až do neba. Teraz zamýšľate podrobiť si Júdejcov a Jeruzalemcov za otrokov a otrokyne. Či aj vy nie ste vinní pred Hospodinom, svojím Bohom?**“ – Čo vám pripomína toto vystúpenie proroka Odéda? Ja v ňom počujem otázku, ktorá vyšla z úst Pána Ježiš, keď sklonený písal prstom do piesku: „**Ak je z vás niekto bez viny, nech hodí prvý kameňom!**“

Odéd ukazuje Izraelcom na dve veci: Tá prvá je to, že im síce Pán Boh dal víťazstvo, ale neurčil ich za konečných sudcov svojich bratov. Aj keď Júda zhrešil, Pán Boh Mu ponúka svoju milosť práve cez Odéda. A to druhé pripomína Izraelcom, že nie sú o nič lepší, ako Júdejci. Aj oni sú vinní pred Hospodinom. Ale nemusia svoju vinu znásobiť hanobením svojich bratov. Práve naopak – môžu im dať slobodu. Ako prejav poslušnosti voči Pánu Bohu.

Tu prorok Odéd veľmi jasne a zreteľne vystúpil ako Boží veľvyslanec. Bez strachu zastupoval záujmy svojho Kráľa, Hospodina a konal v Jeho mene. I keď riskoval, že sa vracajúci víťazi postavia proti nemu. Bol aktívnym pozorovateľom diania okolo seba, vnímal situáciu pohanstva a hriechu v severnom kráľovstve a reflektoval na konanie národa. A súčasne konal v záujme svojho ľudu: „**Poslúchnite ma teda a vráťte zajatcov, ktorých ste odvliekli svojim bratom, lebo vás zasiahne páľava Hospodinovho hnevu.**“ Chcel ich uchrániť pred znásobením ich viny. Pozval ich do niečoho, čo je pre nás možno dnes nepredstaviteľné – k milosrdenstvu.

Samaritáni prejavujú milosť a milosrdenstvo svojim bratom z Júdska. Sme toho svedkami! „**Tu mužovia spomedzi efrajimských predákov: Azarja - syn Jóchánánov, Berechja, syn Mešillémótov, Chizkija, syn Šallumov, a Amásá, syn Chadlajov - vystúpili naproti tým, ktorí prichádzali z výpravy,... ujali sa zajatcov a z koristi zaodeli všetkých nahých. Keď ich zaodeli, zaobuli, nakrmili, napojili a ošetrili masťou, prepravili všetkých nevládných na osloch. Zaviedli ich k ich bratom do Jericha, Mesta paliem, a vrátili sa do Samárie.**“ Hoci si Júdejci častokrát mysleli, že Hospodin Izraelcov opustil pre ich hriechy, práve teraz z ich rúk prijímajú milosrdenstvo, ktoré vyprovokovalo odvážne slovo proroka Odéda.

Tento príbeh má aj nádherný novozmluvný dosah. Pán Ježiš raz rozprával príbeh o milosrdnom Samaritánovi. Poznáme ho. Myslím si, že ho rozprával možno aj práve kvôli tomuto okamihu. Hovorí v ňom, že **Božia blízkosť, Jeho pomoc a požehnanie je s nami práve v okamihoch, kedy konáme skutky milosrdenstva.** Pretože iba **milosrdenstvo prekračuje zaužívané hranice medzi ľuďmi – bariéry v hlave i ploty a múry vonku.** To je to, k čomu pozval svoj národ Odéd! To je to, k čomu sme pozvaní Pánom Ježišom. To je to jediné, čo búra predsudky a napokon je to to jediné, čo nás robí svetlom a soľou tejto zemi. A skutočnými Božími veľvyslancami – tými, ktorí zastupujú svojho milosrdného Kráľa, sú aktívnymi sledovateľmi diania vo svete a reflektujú na to tým, že prinášajú milosrdenstvo a konajú v záujme svojho ľudu – pozývajú k milosrdenstvu! Amen.

Výkladové poznámky

Knihy kronické – inak tiež Knihy letopisov, resp. v čestine Paralipomenon (v greč. veci odložené, resp. veci zabudnuté) – rozprávajú kráľovské príbehy z kníh Samuelových a Kráľovských so zameraním na Júdsko.

Severné kráľovstvo – tzv. Izrael – 10 kmeňov Izraela, slúžili ako odstrašujúci príklad zpohanštelej vlády a náboženstva pre Júdsko.

Južné kráľovstvo – Júdsko – kmene Júda a Benjamín. Napriek stále platiacemu kultu Hospodina mnoho judských kráľov sa obracalo k pohanským bohom, vid' kráľ Ácház.

Neznámy prorok Odéd prehovorí v mene Hospodina a privedie Izraelcov k milosrdenstvu – vzdávajú sa svojej vojrovej koristi v podobe judských otrokov a prepúšťajú ich. Svedectvo o tom, že aj napriek pohanstvu severný Izrael ostáva v Božej starostlivosti a Božie slovo v ňom pôsobí.

Text 2Kron 28, 1-15 je výnimočný tým, že je zapísaný iba na tomto mieste. Nemá obdobu v Starej zmluve. Text je ekumenicky otvorený – ukazuje Judejcom, že aj tí druhí a inak veriaci v Hospodina zo susedného severného kráľovstva Izraela (Samárie), sú vystavení konaniu a pôsobeniu Božieho slova a napokon sa dávajú viesť spravodlivosťou a milosrdenstvom.

Prínos pre Novú Zmluvu – Žid = Judejec Ježiš dáva opakovane Samaritáncov za príklad svojim krajanom (Milosrdný Samaritán L 10, 25-37; jediný vďačný medzi uzdravenými malomocnými je Samaritán L 17, 12-19; rozhovor so Samaritánkou J 4, 4-29).

Úskalie a problematika textu – porážka Judejcov tu neznamená bezprostredný Boží trest za ich bezbožnosť. Pán Boh takto nekoná. Izraelci boli ďaleko viacej bezbožní ako Judejci a predsa zvíťazili. V biblickom pohľade Hospodin neposkytuje pomoc ľudu, ktorý o Jeho pomoc nestojí a uznáva a uctieva cudzích bohov.

Uvedené čísla v texte nezdôrazňujú skutočný počet zabitých, či odvedených do otroctva, pretože by tento počet celkom isto zdecimoval celkovú väčšinu vtedajšieho judského obyvateľstva. Čísla zobrazujú a hovoria len o veľkosti zdrvivúcej porážky v ústrety veľkosti nesmierneho samaritánskeho (izraelského) zľutovania a milosrdenstva.

<https://katecheze.evangel.cz/katechetické-přípravy/oded-o-milosrdných-samaranech-dpns>

Azarja – Hospodin pomáha k zľutovaniu

Berehja - Hospodin požehnáva, prináša pokoj z požehnania

Chizkia – Hospodin dáva silu

Amásá – ťažké bremeno opustenosti Hospodinom.

<https://kostelusalvatora.cz/kazani2019-10-13-2Par-28rodinne.pdf&usg>